

Řím I: Nový předpis EU upravující kolizní normy pro smluvní závazky

JUDr. PETR BRÍZA, LL.M.

Není tomu tak dávno, co byli čtenáři na stránkách tohoto časopisu upozorněni na Římskou úmluvu,¹ která od 1. 7. 2006 nahradila v mezích své působnosti české kolizní normy pro smluvní závazkové vztahy.² Sotva se čeští advokáti s novým předpisem mohli ve své praxi blíže seznámit, byl schválen na půdě EU instrument nový, který Římskou úmluvu nahradí. Jedná se o nařízení Řím I,³ které bylo schváleno v červnu letošního roku a použije se na všechny smlouvy uzavřené **po 17. prosinci 2009**.⁴ Čeští právníci tak mají více než rok na to, aby si nařízení prostudovali, zejména pak změny, které přináší oproti Úmluvě. Nápopocen jim v tom snad může být i tento článek, byť jde s ohledem na omezený prostor pouze o stručné představení nové úpravy.

Nařízení Řím I neznamena revoluci v úpravě kolizních pravidel pro soukromoprávní smlouvy, ale spíše drobnou evoluci oproti úpravě obsažené v Římské úmluvě. Ostatně takový byl i záměr Evropské komise, která především chtěla převést Úmluvu, mající charakter mezinárodní smlouvy, do podoby komunitárního instrumentu, který by se plně řídil režimem práva Společenství se všemi (ne)výhodami z toho plynoucími.⁵ Zásadních věcných změn proto není tolik jako drobných upřesnění, která jsou mimo jiné vedeny snahou o zajištění souladu s nařízením Brusel I⁶ a Řím II.^{7,8}

Nařízení, přijaté v rámci hlavy IV Smlouvy o založení ES („SES“),⁹ je, podobně jako jiná komunitární nařízení, přímo účinné a nevyžaduje implementaci v členských státech. Automaticky je též dána jurisdikce Soudního dvora ES (dále „ESD“ nebo „Soud“) pro předběžné otázky týkající se výkladu Nařízení,¹⁰ zatímco

v případě Úmluvy trvalo mnoho let, než protokoly dávající ESD interpretační pravomocí získaly dostatečný počet ratifikací.¹¹ Na rozdíl od Úmluvy však **nebude Nařízení platit v Dánsku**, neboť tento stát díky zvláštnímu protokolu připojenému k Amsterdamské smlouvě není vázán komunitárními předpisy podle hlavy IV SES.¹² Nařízení je podobné Úmluvě strukturou i počtem článků, samozřejmě s tou výhradou, že zejména závěrečná ustanovení reflektují rozdílný charakter obou pramenů práva. Komunitárněprávní povaha Římu I se také odráží ve čtyřiceti šesti odstavcích preambule obsahujících jakési odůvodnění Nařízení.

Nařízení se stejně jako Úmluva použije na kolizní situace v oblasti smluvních závazkových vztahů podle občanského či obchodního práva.¹³ Nařízení ze své působnosti explicitně vylučuje prakticky stejné otázky jako Úmluva,¹⁴ ovšem nad tento rámec vyjímá i závazky vyplývající z předmluvního jednání,¹⁵ neboť ty jsou upraveny Římem II,¹⁶ a specifické pojistné smlouvy.¹⁷

Nařízení samozřejmě zachovává princip svobodné volby práva, jakožto základní pilíř celé úpravy.¹⁸ Podobně jako Úmluva umožňuje Nařízení explicitní i implicitní volbu práva, v případě implicitní (konkludentní) volby však Nařízení posiluje požadavek právní jistoty, když stanoví, že volba musí „jasně“ vyplývat z ustanovení smlouvy nebo okolností případu.¹⁹ Nařízení také upřesňuje dříve spornou otázku významu volby soudu pro implicitní volbu práva, když stanoví, že volba soudu je „jedním z hledisek, které by mělo být zohledněno při rozhodování, zda volba práva s dostatečnou určitostí vyplývá z ustanovení smlouvy.“²⁰

I nadále platí, že „strany si mohou zvolit právo rozhodné pro celou smlouvu, nebo pouze pro její část.“²¹

Stejně tak si strany mohou vybrat rozhodné právo i po uzavření smlouvy a tuto volbu kdykoliv změnit.²² Nařízení přebírá i na svou dobu progresivní prvek Úmluvy umožňující, že zvolené právo nemusí mít *žádný* vztah ani ke smluvním stranám, ani k samotné transakci. Nařízení však na rozdíl od Úmluvy jednoznačně vyjasňuje, že se musí jednat o právo nějakého státu. Nestátní normy (Principy evropského smluvního práva, zásady Unidroit apod.) či mezinárodní smlouvy (myšleny jsou samozřejmě ty, jež nejsou součástí rozhodného práva) mohou strany inkorporovat do své smlouvy prostřednictvím odkazu,²³ tyto však budou jako každá jiná část smlouvy podléhat kogentním normám rozhodného práva. Přijme-li Společenství v budoucnu normy závazkového práva, bude se jimi moci smlouva řídit přímo.²⁴

Nařízení stejně jako Úmluva umožňuje volbu práva i v situaci, kdy „všechny ostatní prvky pro situaci významné se v okamžiku volby nacházejí v jiné zemi než v zemi, jejíž právo bylo zvoleno.“²⁵ Za takovouto „čistě domácí situací“ se považuje i ta, kdy kromě volby práva je jediným dalším cizím prvkem volba soudu.²⁶ I nadále v každém případě platí, že taková volba práva je velice omezená, neboť jí nemohou být dotčena ta ustanovení domácího práva,²⁷ od nichž se nelze smluvně odchýlit.²⁸ Myšleny jsou klasické řádové kogentní normy vnitrostátního právního řádu. Účelem takovéto úpravy je vyhnout se tzv. „fraud in law“, tedy v tomto kontextu obejití jinak nepochybně příslušného právního řádu.²⁹

Řím I však oproti Úmluvě přináší, alespoň formálně, jednu novinku, a **to rozšíření ochranného režimu i na čistě „komunitární“ situace**, když stanoví, že:

„V případě, že všechny ostatní prvky pro situaci významně se v okamžiku volby nacházejí v jednom nebo více členských státech, není volbou jiného rozhodného práva stranami, než je právo členského státu, dotčeno použití těch ustanovení práva Společenství, případně v podobě, v jaké je provedeno v členském státě sídla soudu, od nichž se nelze smluvně odchýlit.“³⁰

Cílem je zde opět zabránit obcházení práva, v tomto případě práva komunitárního.³¹ Uvádí se nicméně další důvody pro přijetí tohoto ustanovení. Jedním z nich je ochrana slabší smluvní strany v čistě komunitární situaci. Protože Úmluva ani nařízení neobsahují zvláštní ochranu mobilního spotřebitele,³² tento spotřebitel by mohl zůstat „nechráněn proti použití práva třetí země.“³³ Podpora pro dotyčné ustanovení byla též čerpána z rozsudku ESD ve věci *Ingmar*,³⁴ kde navzdory skutečnosti, že ne všechny prvky případu se nalézaly v rámci Společenství – zmocnitel byl usazen v USA (konkrétně v Kalifornii) – Soud rozhodl, že určitá ustanovení Směrnice o obchodních zástupcích³⁵ se musí použít, třebaže si strany smlouvy zvolily jako rozhodné kalifornské právo. ESD zdůraznil skutečnost, že obchodní zástupce vykonával svou činnost na území členského státu a postavil svou argumentaci ve prospěch imperativního charakteru předmětných ustanovení směrnice na snaze zajistit nenarušenou soutěž na vnitřním trhu a ochránit obchodního zástupce jakožto údajně slabší smluvní stranu.³⁶

Čl. 3(4) Nařízení lze považovat za další významný krok v posilování role komunitárního práva před národními soudy. Tam, kde si strany zvolí právo nečlenského státu, dojde k omezení jejich volby, neboť kromě rozhodného práva se bude jejich vztah řídit i všemi kogentními pravidly komunitárního práva (včetně těch, která nelze považovat za imperativní v mezinárodním smyslu, tedy včetně „obyčejných“ kogentních norem, od nichž se nelze smluvně odchýlit).³⁷

Jednu z významných změn doznala pravidla stanovící rozhodné právo

v případě, kdy si jej strany nezvolí. Původní základní pravidlo Úmluvy stanoví, že rozhodné je právo země, s níž smlouva nejúžeji souvisí, nyní ustupuje do subsidiární role. Místo toho, v zájmu posílení právní jistoty, se významně zvýraznila a rozšířila role původních presumpčních pravidel Úmluvy,³⁸ když Nařízení v čl. 4 odst. 1 přímo stanoví rozhodné právo pro několik konkrétních typů smluv.³⁹ Smlouvy smíšené či v odst. 1 nevyjmenované se podle odst. 2 řídí „právem země, v níž má strana, která je povinna poskytnout plnění charakteristické pro smlouvu, své obvyklé bydliště.“ Pouze „vyplyvá-li ze všech okolností případu, že je smlouva zjevně úžeji spojena s jinou zemí, než je země uvedená v odstavcích 1 nebo 2, použije se právo této jiné země.“⁴⁰ Při aplikaci této „únikové doložky“ by „mělo být zohledněno mimo jiné, zda má dotčená smlouva velmi úzký vztah k jiné smlouvě nebo smlouvám.“⁴¹ Jen tehdy, když nelze určit rozhodné právo podle odst. 1 či 2, použije se podpůrné pravidlo nejúžejšího spojení.⁴²

Nařízení obsahuje několik článků speciálně upravujících možnosti volby práva a určení rozhodného práva při její absenci u specifických druhů smluv. Čl. 5 tak upravuje režim smluv o přepravě, kdy např., mezi jiným, jsou na rozdíl od Úmluvy taxativně vypočítány možnosti volby práva u přepravy cestujících.⁴³ Čl. 7 pak konsoliduje úpravu kolizních norem pro pojistné smlouvy, které nebyly v Úmluvě vůbec obsaženy, nýbrž byly dosud předmětem několika komunitárních směrnic. Bližší rozbor rozsáhlého čl. 7 jde nad rámec tohoto příspěvku, omezím se pouze na konstatování, že ustanovení v zásadě přebírá úpravu obsaženou ve směrnicích.⁴⁴

V záležitostech spadajících pod čl. 5 a 7 nelze použít ustanovení čl. 6, který upravuje spotřebitelské smlouvy.⁴⁵ Stejně jako v případě Římské úmluvy představuje „spotřebitelský“ článek velice významné ustanovení, které však, oproti původním plánům,⁴⁶ nakonec nedoznalo příliš rozsáhlých změn. Nařízení ochranu spotřebitele rozšiřuje na všechny

transakce, kromě těch, které explicitně vyjímá.⁴⁷ Ochranný režim čl. 6 je ovšem poskytnut pouze v těch případech, kdy „obchodník“ uzavírá se spotřebitelem smlouvu v rámci své profesionální nebo podnikatelské činnosti v zemi, kde má spotřebitel své obvyklé bydliště, nebo se jeho činnost na tuto zemi „zaměřuje.“⁴⁸ V takovém případě se daná smlouva řídí právem obvyklého bydliště spotřebitele, a to i v případě, že je mimo území EU.⁴⁹ Strany spotřebitelské smlouvy si mohou zvolit jiné rozhodné právo, ale podobně jako Úmluva chrání spotřebitele Řím I tím, že ten nemůže být zbaven ochrany, kterou by mu poskytovala kogentní ustanovení práva rozhodného při absenci volby (tedy práva jeho obvyklého bydliště).⁵¹

Úprava individuálních pracovních smluv obsažená v článku 8 nedoznala v porovnání s Úmluvou podstatných změn.

Novinky naopak nalezneme v čl. 9 upravujícím tzv. nutně použitelné neboli *imperativní* normy. Nařízení tento druh norem na rozdíl od Úmluvy definuje, a to poměrně restriktivně,⁵² což lze z hlediska zájmu na široké autonomii smluvních stran a předvídatelnosti mezinárodních transakcí jen vítat. Řím I zachovává dichotomii imperativních norem státu soudu a třetích zemí. U imperativních norem *lex fori* nedochází ke změně – stejně jako podle Úmluvy je lze použít *vždy*, a to bez ohledu na ostatní ustanovení Nařízení i bez ohledu na rozhodné právo.⁵³ Naproti tomu **úprava imperativních norem třetích zemí představuje jednu z největších změn, kterou Nařízení přináší.** Čl. 7 odst. 1 Úmluvy upravující tuto otázku byl z mnoha důvodů kritizován a některé státy k němu dokonce uplatnily mezinárodněprávní výhradu.⁵⁴ Daný článek umožňoval, alespoň teoreticky,⁵⁵ aplikovat na předmětnou smlouvu imperativní pravidla jedné či dokonce více zemí, s nimiž „věcné okolnosti“ úzce souvisí. Řím I toto mění ve prospěch větší právní jistoty smluvních stran, když použití imperativních norem jiných než zvoleného práva nebo *lex fori* omezuje na situaci, kdy smlouva byla či má být plněna na území stá-

tu, jehož imperativní ustanovení činí takové plnění protiprávním.⁵⁶ Toto řešení považují za vhodný kompromis mezi zájmem na právní jistotě a spravedlivým uspořádáním daného vztahu – bylo by totiž nespravedlivé, přinejmenším za určitých okolností,⁵⁷ nutit jednu ze stran ke spáchání protiprávního jednání.

V oblasti materiální a formální platnosti, působnosti rozhodného práva, nezpůsobilosti, zákonné subrogace, společné odpovědnosti, důkazního břemena, vyloučení zpětného a dalšího odkazu a výhrady veřejného pořádku přebírá Nařízení až na nepodstatné detaily úpravu Úmluvy.⁵⁸ V případě postoupení pohledávky Nařízení nově upřesňuje, že tento pojem „zahrnuje přímé převody pohledávek, převody pohledávek při zajištění závazku a zastavení pohledávek nebo jiné způsoby zajištění pohledávek.“⁵⁹

Úplnou novinkou je úprava započtení. Čl. 17 stanoví, že „pokud se strany na právu na započtení nedohodly, řídí se započtení právem rozhodným pro pohledávku, vůči které se uplatňuje započtení.“

K jednotné aplikaci Nařízení by měl přispět fakt, že obsahuje defini-

ci obvyklého bydliště u právnických osob a podnikajících fyzických osob. V případě prvně jmenovaných se za obvyklé bydliště považuje místo jejich ústřední správy, u druhých je jím jejich hlavní místo podnikání.⁶⁰ To ovšem neplatí, pokud smlouva byla uzavřena nebo plnění má být poskytnuto pobočkou, zastoupením či provozovnou – v takovém případě je obvyklým bydlištěm místo, kde se nachází daná pobočka, zastoupení či provozovna.⁶¹ Relevantním časovým okamžikem pro určení obvyklého bydliště je doba uzavření smlouvy.⁶²

Nařízení nebrání přijetí zvláštních kolizních norem v jiných komunitárních instrumentech a rozhodné právo na jeho základě určené by samozřejmě nemělo být aplikováno způsobem, který by omezoval volný pohyb zboží a služeb.⁶³ Nařízení se nijak nedotýká mezinárodních smluv, které v oblasti jeho působnosti existují mezi jedním nebo více členskými státy a aspoň jednou nečlenskou zemí.⁶⁴ Tyto smlouvy jsou však v zájmu právní jistoty státy povinny nahlásit Komisi, která je zveřejní v Úředním věstníku.⁶⁵ Jako příklad takové smlouvy lze uvést Haagskou úmluvu o právu rozhodném pro mezinárodní pro-

dej zboží, která však není závazná pro ČR.⁶⁶ Je níměně zřejmé, že přijetím nařízení Řím I ztrácejí členské státy pravomoc v budoucnu tyto mezinárodní smlouvy sjednávat – tato bude v rukou Společenství.⁶⁷ Nařízení bude mít také v rozsahu své působnosti přednost před všemi smlouvami uzavřenými výlučně mezi členskými státy.⁶⁸ Z pohledu ČR bude takto „nahrazen“ např. čl. 37 odst. 1 Smlouvy o právní pomoci a úpravě právních vztahů v občanských, rodinných a trestních věcech s Polskem.⁶⁹

Jak se Nařízení osvědčí v praxi, na to si budeme muset ještě počkat. Aspoň na papíře však působí jako předpis, který posouvá úpravu Římské úmluvy dále ve směru větší právní jistoty a předvídatelnosti v mezinárodních smluvních vztazích. V každém případě ale Nařízení ukládá Komisi, aby do 17. června 2013 předložila zprávu o jeho uplatňování a případné návrhy na jeho změny.⁷⁰ Není tedy vyloučeno, že se za 5 let dočkáme návrhu nového předpisu...

✦ Autor je poradcem ministra spravedlnosti a externím doktorandem PF UK Praha.

1 Úmluva o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy, podepsaná v Římě 19. července 1980 (O. J. 1980, L 266, s. 1), konsolidovaná verze s dodatkovými protokoly byla publikována v Úř. věst. 2005, C 334, s. 1 [„Úmluva“]. Úmluva vstoupila v účinnost 1. dubna 1991. ČR podepsala Úmluvu o přistoupení k Římské úmluvě dne 14. dubna 2005, ratifikovala ji 6. dubna 2006 a účinnou se pro ni stala 1. července 2006. Vyhlášena byla pod č. 64/2006 Sb. m. s.

2 Srov. Králová, M.: Úmluva o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy, *Bulletin advokacie*, č. 9, 2006, s. 64-65.

3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) (Úř. věst. 2008, L 177, s. 6) [„Nařízení“]. Tam, kde v poznámkách cituji bez udání pramene, jedná se vždy o citaci Nařízení.

4 Srov. čl. 28.

5 Srov. Green Paper on the conversion of the Rome Convention of 1980 on the law applicable to contractual obligations into a Community instrument and its modernization, COM (2002) 654 final (14. ledna 2003) [„Green Paper“] (oficiální české znění neexistuje), s. 13-16.

6 Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o soudní příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Zvl. vyd. Úř. věst. 19/04, s. 42).

7 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu

rozhodném pro nesmluvní závazkové vztahy (Řím II) (Úř. věst. 2007, L 199, s. 40).

8 Srov. odst. 7 preambule.

9 Konkrétně na základě čl. 61 c) ve spojení s čl. 65 a čl. 67 odst. 2.

10 Tyto se však v tomto případě neřídí režimem čl. 234, ale čl. 68 SES, podle něhož tyto otázky může podávat pouze soud, proti jehož rozhodnutí nelze podat opravný prostředek. Vstoupí-li však v účinnost Lisabonská smlouva, bude i zde platit obecný režim čl. 234 a předběžné otázky budou moci podávat i prvoinstanční soudy, což by v případě kolizních norem, jejichž aplikaci je třeba řešit nejdříve, bylo poměrně žádoucí.

11 Poslední potřebná ratifikace byla udělena až v r. 2004, tedy 24 let poté, co byly oba protokoly otevřeny k podpisu. K problémům s jejich ratifikací a s tím související nemožností centrálně sjednotit výklad Úmluvy srov. Green Paper, op. cit. sub 5, s. 14-15.

12 Kdy bude Dánsko považováno z hlediska aplikace Nařízení za členský stát a kdy nikoliv řeší čl. 1 odst. 4 Nařízení. Dánsko samozřejmě může, podobně jako to učinilo u některých jiných předpisů podle hlavy IV SES, uzavřít s ES mezinárodní smlouvu, která převezme úpravu obsaženou v Nařízení.

13 Srov. čl. 1 odst. 1.

14 Např. otázky osobního stavu, závěti a dědění, závazky z rodinných vztahů, otázky upravené právem obchodních společností, rozhodčí smlouvy a doložky o volbě soudu, trusty, otázky směnečného práva apod. Srov. čl. 1 Úmluvy a čl. 1 Nařízení.

15 Srov. čl. 1 odst. 2 písm. i).

16 Srov. čl. 12 nařízení Řím II a odst. 10 preambule Nařízení.

17 Srov. čl. 1 odst. 2 písm. j).

18 Srov. odstavec 11 preambule a čl. 3. Podrobněji k autonomii volby práva podle Nařízení srov. Bríza, P. (Ne)omezená volba práva ve smlouvách mezinárodního obchodního styku podle Římské úmluvy a nového nařízení Řím I, vyjde v *Právních rozhledech* 2008.

19 Srov. čl. 3 odst. 1 (zvyraznění přidáno).

20 Srov. odst. 12 preambule.

21 Srov. čl. 3 odst. 1.

22 Žádná taková změna provedená po uzavření smlouvy se ale nedotkne její formální platnosti nebo (nepříznivě) práv třetích osob. Srov. čl. 3 odst. 2.

23 Srov. odst. 13 preambule.

24 Srov. odst. 14 preambule.

25 Srov. čl. 3 odst. 3.

26 Srov. čl. 3 odst. 3 Úmluvy s čl. 3 odst. 3 a odstavcem 15 preambule Nařízení, z něhož plyne, že, navzdory odlišnému textu, nebyla žádná substantivní změna zamýšlena.

27 Tedy toho práva, kde se nacházejí všechny prvky významné pro danou situaci (samozřejmě mimo volbu práva a volbu soudu).

28 Srov. čl. 3 odst. 3.

29 Podrobněji srov. Bríza, P., op. cit. sub 18.

30 Srov. čl. 3 odst. 4.

- 31 Toto poměrně lakonické zdůvodnění se objevilo v důvodové části původního návrhu Nařízení z pera Komise – srov. Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I), dok. COM (2005) 650 v konečném znění (15. prosinec 2005), s. 5.
- 32 Srov. níže popis čl. 6.
- 33 Srov. Green Paper, op. cit. sub 5, s. 19.
- 34 Věc C-381/98, Ingmar GB Ltd. v. Eaton Leonard Technologies Inc, 2000 E.C.R. I-09305.
- 35 Směrnice Rady ze dne 18. prosince 1986 o koordinaci právní úpravy členských států týkající se nezávislých obchodních zástupců (Zvl. vyd. Úř. věst. 06/01, s. 177). Případ se týkal čl. 17-19. Čl. 17-18 stanoví okolnosti, za nichž má obchodní zástupce nárok, po zániku smlouvy, na „odškodnění“ (indemnification) nebo „náhradu škody,“ kterou utrpěl v důsledku ukončení smluvního vztahu se zmocnitelem. Čl. 19 zakazuje odchýlit se před zánikem smlouvy od čl. 17-18 v neprospěch obchodního zástupce.
- 36 Podrobněji srov. Verhagen, H. L. E. The Tension between Party Autonomy and European Union Law: Some Observations on Ingmar Gb Ltd v Eaton Leonard Technologies Inc. 51 Int'l & Comp. L.Q. 140 (2002).
- 37 Podrobněji srov. Bříza, P., op. cit. sub 18.
- 38 K čl. 4 Úmluvy a jeho aplikaci srov. Vondráček, O. Článek 4 Římské úmluvy o právu rozhodném pro závazkové vztahy: plodný či jalový kompromis?, Právník 12/2007, s. 1314n.
- 39 Jedná se např. o smlouvu o prodeji zboží, o poskytování služeb nebo franšizovou smlouvu.
- 40 Srov. čl. 4 odst. 3 (zvýraznění přidáno).
- 41 Srov. odst. 20 preambule.
- 42 Srov. čl. 4 odst. 4.
- 43 Čl. 5 samozřejmě zahrnuje i přepravu zboží, u níž však nedochází k podstatné změně proti čl. 4 odst. 4 Úmluvy. Srov. též odst. 22 preambule.
- 44 Srov. James, S. Rome I: Shall We Dance?, Law and Financial Markets Review, Vol. 2, No. 2, March 2008, za poplatek dostupné na SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1104704>.
- 45 Srov. odst. 32 preambule.
- 46 Srov. v tomto směru původní návrh Římu I předložený Komisí, op. cit. sub 31.
- 47 Vyjmuty jsou např. smlouvy, jejichž předmětem je věcné právo k nemovitosti nebo práva a povinnosti, které představují finanční nástroj. Podrobněji srov. čl. 6 odst. 4 a také odst. 27-31 preambule.
- 48 Srov. čl. 6 odst. 1. Co se (ne)rozumí pojmem „zaměřené činnosti“ vysvětluje odst. 24 preambule.
- 49 Srov. čl. 6 odst. 1.
- 50 Myšlena jsou obyčejná kogentní ustanovení, tedy ta, od nichž se nelze ve vnitrostátní situaci smluvně odchýlit.
- 51 Srov. čl. 6 odst. 2.
- 52 Srov. čl. 9 odst. 1. Srov. také odst. 37 preambule kladoucí důraz na výjimečné použití imperativních norem.
- 53 Srov. čl. 9 odst. 2 Nařízení. Nicméně je třeba zdůraznit, že soud může, ale není povinen použít imperativní ustanovení lex fori – srov. podrobněji Bříza, P., op. cit. sub 18.
- 54 Podrobněji srov. Dickinson, A.: Third-country Mandatory Rules in the Law Applicable to Contractual Obligations: So Long, Farewell, Auf Wiedersehen, Adieu? J. Priv. Int'l L. 53.
- 55 V soudní praxi nebyl téměř použit – srov. podrobněji Bříza, P., op. cit. sub 18.
- 56 Srov. čl. 9 odst. 3.
- 57 Např. v případě, kdy se právo místa plnění změnilo až po uzavření smlouvy.
- 58 Srov. čl. 10, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 20 a 21.
- 59 Srov. čl. 14 odst. 3 a odst. 38 preambule.
- 60 Srov. čl. 19 odst. 1.
- 61 Srov. čl. 19 odst. 2.
- 62 Srov. čl. 19 odst. 3.
- 63 Blíže k tomu srov. čl. 23 a odst. 40 preambule.
- 64 Srov. čl. 25 odst. 1.
- 65 Srov. čl. 26.
- 66 Úmluva byla podepsána v r. 1955, účinná je od r. 1964. Oficiální francouzský text je k dispozici na http://www.hcch.net/index_en.php?act=convention&ns.text&cid=31; kromě Dánska zavazuje tato úmluva ještě tyto státy EU: Finsko, Francie, Itálie a Švédsko.
- 67 Podrobněji k důvodům, proč tomu tak je srov. Bříza, P.: Evropský soudní dvůr: Posudek k nové Luganské úmluvě značně posiluje vnější pravomocí Společenství, Právní rozhledy 10/2006, s. 383n.
- 68 Srov. čl. 25 odst. 2. Nařízení zde trochu zbytečně upravuje něco, co tak jako tak vyplývá z povahy evropského práva.
- 69 Vyhlášena pod č. 42/1989 Sb.
- 70 Srov. čl. 27.

Notářská kancelář Olgy Spoustové

Notářská kancelář v centru Prahy
přijme pracovníci na pozici

DALŠÍ PRACOVNÍK NOTÁŘE – TAJEMNÍK (TAJEMNICE).

Požadujeme úplné střední vzdělání
(ideálně sociálně právní), základní
znalost angličtiny, práce s PC
a zejména komunikativnost
a vstřícnost ke klientům.
Nástup možný ihned.

CV zasílejte na spoustova@os-notar.cz

batěk | advokát

**Rozšiřující se advokátní kancelář
s generální praxí v Praze**

přijme

ADVOKÁTNÍ/HO KONCIPIENTA/KU.

Praxe a znalost anglického jazyka vítána.

Požadujeme: všeobecný rozhled, myšlení
v souvislostech, zodpovědnost, uživatelské
schopnosti práce s PC, řídičský průkaz.

Nabízíme: motivující a pestrou práci se zamě-
řením na obchodněprávní a občanskoprávní
oblast práva a finanční ohodnocení
odpovídající pracovním výsledkům.

V případě zájmu zasílejte Vaše životopisy
na adresu akbatek@akbatek.cz.